

Kraków, 05.02.2016r.

Stowarzyszenie Nasze Bielany (KRS 0000386968)
ul. Księcia Józefa 337, 30-243 Kraków
e-mail: naszebielany@naszebielany.org

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej
Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka
Zastępca Przewodniczącego Komisji
Małgorzata Wassermann

WNIOSEK

Niniejszym wnioskujemy o pilne rozpatrzenie przez Komisję Sprawiedliwości i Praw Człowieka informacji o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli dotyczącej postępowań administracyjnych związanych z budową i funkcjonowaniem stacji bazowych telefonii komórkowej w kontekście nieprzestrzegania w Polsce podstawowych praw człowieka

UZASADNIENIE

Technologie bezprzewodowe oparte na sieci anten telefonii komórkowej stają się coraz bardziej powszechnie, a wraz z ich rozwojem wzrasta gwałtownie powszechna ekspozycja ludzi **na sztuczne promieniowanie elektromagnetyczne wysokich częstotliwości (PEM)**, w tym szczególnie w zakresie mikrofalowym. Konsekwencją tego jest coraz częściej dokumentowane poczucie dyskomfortu mieszkańców, zwłaszcza miast, powodowanego przez sztuczne pola elektromagnetyczne wysokich częstotliwości, generowane przez anteny stacji bazowych, terminale mobilne (smartfony, tablety), systemy WiFi, etc. Stan bieżący uległ znacznemu pogorszeniu w wyniku wdrożenia mobilnych systemów transmisji danych z wykorzystaniem technologii LTE. Problem ten odzwierciedlają liczne protesty obywateli opisywane w media.

Zastrzeżenia do lokalizacji i budowy masztów telefonii komórkowej ma także Najwyższa Izba Kontroli. Na wniosek europosła Janusza Wojciechowskiego, do którego z tym problemem zwróciło się m.in. Stowarzyszenie „Nasze Bielany”, Izba zbadała procedury ich powstawania. (Załącznik 1)

Raport NIK wskazuje, że obecne przepisy nie gwarantują należytego badania oddziaływania stacji telefonii komórkowej na zdrowie i warunki życia mieszkańców. Prawo w tym zakresie sprzyja korupcji i dokonywaniu nierzetelnych pomiarów dotyczących pola elektromagnetycznego wokół takich stacji.

Brak precyzyjnych, jednoznacznych przepisów powodował, że organy administracji nie badały oddziaływania stacji na sąsiednie nieruchomości, ani w przypadku zwiększenia liczby zainstalowanych anten, ani w przypadkach znacznego zwiększania ich mocy. Nawet jeśli ta moc wzrastała o ponad 800 proc. Oddziaływanie anten na sąsiedztwo badano jedynie dla nowopowstających stacji.

Według NIK, obowiązujące regulacje nie zapewniają rzetelnej oceny wpływu zwiększania mocy istniejących masztów na możliwość zagospodarowania i korzystania z terenów sąsiednich. Tymczasem, w ocenie NIK, tego typu instrumenty są szczególnie istotne w sytuacji dynamicznego wzrostu liczby i mocy stacji bazowych telefonii komórkowych oraz braku jednoznacznych wyników badań w zakresie skutków biologicznego oddziaływania na ludzi pól elektromagnetycznych.

W tej sytuacji, NIK pilnie wnioskuje o podjęcie inicjatywy legislacyjnej, aby jednoznacznie i kategorycznie doprecyzować proces budowy stacji telefonii komórkowych i określić warunki ich powstawania zwłaszcza pod kątem szeroko rozumianego bezpieczeństwa ludzi i środowiska.

W Polsce znane i udokumentowane przez lekarzy są osoby, których stan zdrowia gwałtownie się pogorszył na skutek niekontrolowanego wzrostu gęstości mocy pola elektromagnetycznego z uwagi na dynamiczną rozbudowę stacji bazowych telefonii komórkowych. (Załącznik 2) Ponadto sąsiedztwo stacji bazowej skutkuje również gwałtownym spadkiem wartości rynkowej nieruchomości nawet do 60% ceny rynkowej. Utrata zdrowia i majątku gromadzonego niekiedy przez kilka pokoleń jest prawdziwym dramatem, a nieruchomości obok stacji bazowej telefonii komórkowej nikt nie chce kupić. Dopuszczenie do takiej sytuacji przez instytucje państwowe powoduje w efekcie ogromne koszty społeczne i ekonomiczne. Konieczność leczenia tych osób skazana jest na fiasko, ze względu na ciągłe przybywanie w skażonym środowisku, a dalszą konsekwencją może być konieczność wypłacania renty inwalidzkiej (przypadek francuski – Załącznik 3)

W Polsce, trzykrotnie Rada Miasta Krakowa, w 2012 (Załącznik 4), 2014 (Załącznik 5) i 2015 (Załącznik 6) roku podejmowała ten problem w rezolucjach skierowanych do najwyższych władz RP o podjęcie pilnych działań z uwagi na liczne apele różnych grup społecznych, w tym: mieszkańców, właścicieli nieruchomości, lekarzy i władz samorządowych.

Rada Miasta Krakowa w Rezolucjach apelowała o:

- rozważenie podstawy naukowej aktualnych norm w zakresie stałego narażenia na pola elektromagnetyczne i zmniejszenie dopuszczalnych wartości wewnątrz pomieszczeń do 0,2 V/m (polska norma 7 V/m);
- uznanie nadwrażliwości elektromagnetycznej jako niepełnosprawności/dysfunkcji w celu wyeliminowania nierówności występujących między poszczególnymi państwami UE;
- podjęcie przez władze pilnych konkretnych działań w celu ochrony obywateli przed nadmierną ekspozycją na sztuczne pola elektromagnetyczne;
- wypracowanie kompromisowych rozwiązań, które nie tylko będą maksymalizować zyski operatorów telefonii komórkowej, ale również zapewnią gwarantowane konstytucyjnie warunki zrównoważonego rozwoju, bezpieczeństwo zdrowia obywateli i realną kontrolę Państwa nad urządzeniami emitującymi pola elektromagnetyczne, w szczególności antenami stacji bazowych telefonii komórkowej.

Również polscy parlamentarzyści wyrażają od kilku lat swoje obawy w zakresie wpływu PEM na obywateli poprzez liczne interpelacje poselskie. Obawy te potwierdziła również Najwyższa Izba Kontroli przedstawiając raport, o którym mowa powyżej.

W maju 2011 roku eksperci WHO zakwalifikowali PEM do grupy 2B (czyli, „możliwie rakotwórcze dla człowieka”), uznali że, pod względem szkodliwości, jest porównywalne z oparami ołowiu, niektórymi pestycydami, czy spalinami samochodowymi. Wyniki badań szeregu niezależnych gremiów naukowych w kolejnych latach wskazują na zagrożenia dla zdrowia ludności oraz środowiska naturalnego powstałe w wyniku gwałtownego i niezrównoważonego rozwoju systemów mobilnej telefonii komórkowej oraz systemów transmisji danych. (Załącznik 7,8,9,10,11)

Przypominamy, że w przeszłości Polska miała bardzo duże osiągnięcia, na skalę światową w badaniach naukowych z zakresu wpływu sztucznego PEM na zdrowie człowieka i zamiast zaprzeczać, że nie ma dowodów naukowych, należy pilnie skupić się na konkretnym działaniu mając na uwadze ogromny wysiłek nauki w Polsce i innych krajach wkładany od lat w trud poznania mechanizmów oddziaływania PEM na człowieka i środowisko. (Załącznik 12) Już pod koniec lat 60-tych prof. Mikołajczyk pisał, że "przy dostatecznie dużym natężeniu promieniowania w środowisku dolegliwości tego typu mogą występować masowo, co stanowiłoby już istotne zagrożenie dla utrzymania gatunku ludzkiego. Zagrożenie takie odnosiłoby się również do wielu innych gatunków zwierząt." Henryk Mikołajczyk "Pola elektromagnetyczne", PWN, Warszawa 1974, str. 226.

Objawy zaprezentowane w poniższej tabeli, jakie w tamtych latach obserwowano u osób narażonych na PEM są zbieżne z tymi publikowanymi w badaniach naukowych z ostatnich lat.

Dolegliwości subiektywne występujące u osób narażonych na promieniowanie elektromagnetyczne:	Dolegliwości obiektywne występujące u osób narażonych na promieniowanie elektromagnetyczne:
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwanie ciepła w pobliżu źródła PEM, • doznawanie wrażeń słuchowych np. dzwonienie, gwizdy, świsty itp. w pobliżu źródła PEM, • osłabienie ogólne, • utrudnienie koncentracji uwagi, osłabienie pamięci, łatwość męczenia się pracą umysłową, • ospałość w ciągu dnia i zaburzenia snu w nocy, • niestałość emocjonalna np. drażliwość nerwowa, • łzawienie i pieczenie pod powiekami, • wypadanie włosów, • nadmierna potliwość lub suchość dłoni i stóp, • dysfunkcje ze strony przewodu pokarmowego, • osłabienie potencji płciowej, • zaburzenia miesiączkowania, • dolegliwości sercowe np. uczucie ucisku, kłucia, pobołewnia, skurcze. 	<ul style="list-style-type: none"> • objawy ze strony układu nerwowego (drżenie rąk, wzmożenie fizjologicznych odruchów nerwowych, wzmożenie odczynów dermograficznych, zmiany czynności bioelektrycznej mózgu ujawniające się w zapisie EEG); • zmiany w narządzie wzroku (odczyny zapalne ze strony spojówek, drobne zmiany zmętnieniowe w soczewce, katarakta, zmiany histologiczne w rogówce i ciałku szklistym); • objawy ze strony układu sercowo-naczyniowego (stany zapalne naczyń krwionośnych skóry rąk, brzucha i na udach, zwolnienie akcji serca, zmiany w zapisie EKG); • zmiany w krwi i układzie krwiotwórczym (przesunięcia liczbowe poszczególnych rodzajów leukocytów, zwiększenie liczby limfocytów i erytrocytów, zmniejszenie liczby płytek krwi, zmiany histologiczne w szpiku kostnym i w węzłach chłonnych); • objawy ze strony układu hormonalnego (zaburzenia czynności tarczycy, uszkodzenie gonad męskich, zmniejszenie liczby plemników); • zmiany w zakresie innych narządów i funkcji (łysienie oraz wypadanie brwi i rzęs, nieżyt nosa i gardła, upośledzenie słuchu, dysfunkcje przewodu pokarmowego, częstsze występowanie zespołu Downa u potomstwa, zmiany biochemiczne w obrazie białek krwi i zmiany czynności niektórych enzymów, zwiększenie wolnej histaminy w krwi).

Źródło: „Pola elektromagnetyczne” Henryk Mikołajczyk, PWN 1974, str. 197-202

Lobby telefonii bezprzewodowej sugeruje, że promujemy cofnięcie cywilizacyjne i wykluczenie cyfrowe. Nic bardziej mylnego. Wielokrotnie zwracamy uwagę, że należy pilnie poszukiwać takich rozwiązań technologicznych, które umożliwią bezpieczne korzystanie z dobrodziejstw tej technologii. Rozwój tego sektora gospodarki ma być **rozwojem zrównoważonym** - w pełnym tego słowa znaczeniu, a nie tylko maksymalizacją zysków pewnej grupy przedsiębiorców, kosztem zdrowia publicznego obywateli oraz nieodwracalnej degradacji środowiska naturalnego.

Musimy wyraźnie podkreślić, że takie rozwiązania technologiczne już istnieją - potrzebna jest tylko (a może aż) wola przemysłu telekomunikacyjnego i konkretny plan działania ze władz narzucający pewien rygor prac - podobnie jak zrobiła to w 2014 roku Francja. (Załącznik 13)

W związku z dynamicznym rozwojem technologii bezprzewodowych oraz pojawianiem się również w Polsce coraz zdiagnozowanych przypadków nadwrażliwości elektromagnetycznej zwracamy się z apelem o **pilne zainicjowanie prac legislacyjnych, które zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju, z jednej strony pozwolą na dalszy rozwój przemysłu telekomunikacji bezprzewodowej, ale z drugiej strony zagwarantują nienaruszalności podstawowych praw obywateli do: ochrony zdrowia, ochrony własności, nienaruszalności mieszkania, ochrony osób niepełnosprawnych oraz dadzą organom administracyjnym realne instrumenty kontroli przestrzegania tych praw.**

Mając na uwadze powyższe, wnioskujemy do Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka w sprawie:

1. pilnego rozpatrzenie przez Komisję Sejmową informacji o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli dotyczącej postępowań administracyjnych związanych z budową i funkcjonowaniem stacji bazowych telefonii komórkowej w kontekście nieprzestrzegania w Polsce podstawowych praw człowieka
2. skierowania do NIK wniosku o kontynuację kontroli stacji bazowych, tym razem w kontekście ochrony zdrowia publicznego obywateli zamieszkujących w bezpośrednim sąsiedztwie stacji bazowych, tj. kontroli realizacji swoich zadań statutowych przez jednostki tj. inspekcje sanitarne oraz inspekcje ochrony środowiska w zakresie: metodologii pomiarów PEM, jakości sprzętów pomiarowych, sposobów powiadamiania stron o kontroli poziomów PEM, ilości, zakresu i metodologii badań epidemiologicznych mieszkańców w pobliżu stacji bazowych.
3. wprowadzenia *moratorium* na liberalizację przepisów w tym zakresie („nowelę franciszkańską”, liberalizację normy ochrony przed PEM z 7V/m do 60V/m) do czasu uchwalenia kompleksowej ustawy regulującej problem narażenia obywateli na promieniowanie elektromagnetyczne. (Załącznik 14)

Licząc na pozytywne i pilne rozpatrzenie naszego wniosku, łączymy wyrazy szacunku.

Za Stowarzyszenie „Nasze Bielany”

Małgorzata Kot (prezes).....

Barbara Gałdzińska-Calik (wiceprezes).....

Załączniki:

1. Informacja o wynikach kontroli NIK nr ewid. 6/2015/P/14/092/LLU
2. Zaświadczenie lekarskie dziecka z nadwrażliwością elektromagnetyczną i orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania w domu.
3. Wyrok sądu francuskiego przyznający rentę dla osoby z nadwrażliwością elektromagnetyczną.
4. Rezolucja Rady Miasta Krakowa z 2012 ws zmiany przepisów dot. stacji bazowych.
5. Rezolucja Rady Miasta Krakowa z 2014 ws zmiany przepisów dot. stacji bazowych.
6. Rezolucja Rady Miasta Krakowa z 2015 ws zmiany przepisów dot. stacji bazowych.
7. EUROPAEM EMF Guideline 2015 for the prevention, diagnosis and treatment of EMF-related health problems and illnesses czyli EUROPAEM - Wytyczne 2015 w zakresie profilaktyki, diagnozowania i leczenia problemów zdrowotnych i chorób związanych z polami elektromagnetycznymi.
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26613329>
8. Biomarkery nadwrażliwości elektromagnetycznej - Reliable disease biomarkers characterizing and identifying electrohypersensitivity and multiple chemical sensitivity as two etiopathogenic aspects of a unique pathological disorder
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26613326>
9. Znaczący spadek objawów klinicznych (symptomów) po likwidacji stacji bazowej telefonii komórkowej – opis przypadku z Japonii.
10. Efekty biologiczne indukowane oddziaływaniem pola elektromagnetycznego – Przegląd Lekarski 2015/72/11.
11. Wpływ promieniowania mikrofalowego na dzieci - Why children absorb more microwave radiation than adults: The consequences
<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2213879X14000583>
12. Podsumowanie badań naukowych w pracowni mikrofalowej Wojskowego Instytutu Medycyny Lotniczej z lat 60tych I 70tych dotyczących negatywnego działania promieniowania mikrofalowego.
13. Ustawa z Francji dotycząca ekspozycji na działanie fal elektromagnetycznych.
14. Relacje prasowe dotyczące „noweli franciszkańskiej”.

